

Kutatási jelentés 2008
Varga András
Mátra Múzeum, Gyöngyös

Pannon gyeptípusok élőhelykezelése Magyarországon

LIFE 05NAT/HU/000117 számú projekt

Tószeg projekt terület

1. Tevékenységek:

16 ponton történt mintavételezés (kvadrátméret: 25 x 25 x kb. 2 cm). Egy-egy mintavételi pont anyaga kb. 10x10 m-es terület mikrohabitájaiból került begyűjtésre, a kvadrátsorozatok kvantitatív értékelhetőség miatt, minden esetben kb. 4 liternyi talajmintát tartalmazott.

Eredmények

A tószegi szikes terület szárazföldi *Mollusca* faunája rendkívül fajszegény, ami még egy alacsony egyedszámmal is társul. Hogy magyarázatot találjak a legelőterület szinte faunamentességéhez, további kvantitatív vizsgálatokhoz alkalmas mintamennyiségeket vettem fel a környék érintetlennek tűnő gyepfoltjaiból, a legelő szegélyzónájában lévő tanyák tanyahelyek elhanyagolt környezetéből.

A/ a szűkebb értelemben vett legelőterület gyepfoltjai, 6 mintavételi hellyel (No. 4, 6, 12, 13, 15, 16).

B/ peremterületi gyepfoltok 4 mintavételi pont (No. 1, 2, 7, 10).

C/ peremterület tanyái, tanyahelyei 3 mintavételi pont (No. 8, 11, 14).

D/ vizes élőhelyek 3 mintavételi pont (No. 3, 5, 9)

Faj (latin név) ABC-rendben	magyar név	Védettségi kategória	Megjegyzés
Anisus spirorbis (Linnaeus)		nem védett	vízi
Cepaea vindobonensis (C. Pfeiffer)		nem védett	
Chondrula tridens (O.F. Müller)		nem védett	
Gyraulus albus (O.F. Müller)		nem védett	vízi
Gyraulus crista (Linnaeus)		nem védett	vízi
Helix pomatia Linnaeus		védett	
Lymnaea stagnalis (Linnaeus)		nem védett	vízi
Monacha cartusiana (O.F. Müller)		nem védett	
Physella acuta (Draparnaud)		nem védett	vízi
Planorbis corneus (Linnaeus)		nem védett	vízi
Pupilla muscorum (Linnaeus)		nem védett	
Pupilla muscorum (Linnaeus)		nem védett	
Radix auricularia (Linnaeus)		nem védett	vízi
Segmentina nitida (O.F. Müller)		nem védett	vízi
Succinella oblonga (Draparnaud)		nem védett	
Truncatellina cylindrica (A. Férussac)		nem védett	
Vallonia costata (O.F. Müller)		nem védett	
Vallonia pulchella (O.F. Müller)		nem védett	

Vitrina pellucida (O.F. Müller)

nem védett

Egyéb tevékenységek:

2. Eredmények értelmezése

18 faj fordul elő a teljes vizsgált területen, amiből 10 szárazföldi és 8 vízi csiga. Ha a szűkebb értelemben vett Tószegi legelő Mollusca faunáját tekintjük, mindössze 6 faj él (3 szárazföldi és 3 vízi csiga).

A peremterületek viszonylag magas fajszáma (18 = 8 szárazföldi és 10 vízi), a legeltetett területen, mintegy a harmadára zuhan. Ha a diverzitás csökkenését a szárazföldi fajok tekintetében értékeljük, a helyzet szinte katasztrofális. A legelőterületen élő fajok eloszlása teljesen egyenetlen. A mintavételezések alapján feltételezhető, hogy akár több négyzetméteres területek is teljesen faunamentesek. Ezekben a foltokban élő populációk rendkívül kis egyedszámúak, az esetek többségében a foltokat 1 vagy két faj képviseli. Ebben a viszonylatban a diverzitás negyedére vagy nyolcadára csökken a lelőpontok függvényében.

A tószegi gyepekben indikátor fajként lehet megjelölni a *Vallonia pulchella* – *Truncatellina cylindrica* – *Chondrula tridens* fajokat, annak ellenére, hogy általánosan elterjedtek hazánkban. A fenti fajok egyedszám-változása, a populációinak térhódítása vagy regressziója jól reprezentálja a területkezelési módszerek hatását.

Mintavételi pont	Területhasználat	Nem		Inváziós faj (db)	Sziki specialista (db)	Sziki generalista (db)
		Védett faj (db)	védett faj (db)			
1	érintetlen	0	7	0	0	0
2	erősen legeltetett	0	2	0	0	0
3	zsombékos	0	7	0	0	0
4	legeltetett	0	1	0	0	0
5	zsombékos	0	3	0	0	0
6	legeltetett	0	1	0	0	0
7	érintetlen	0	4	0	0	0
8	szinantróp - tanyakörnyék	1	9	0	0	0
9	zsombékos	0	9	0	0	0
10	érintetlen	0	2	0	0	0
11	szinantróp - tanyakörnyék	1	7	0	0	0
12	kevésbé legeltetett	0	2	0	0	0
13	legeltetett	0	3	0	0	0
14	szinantróp - tanyakörnyék	0	6	0	0	0
15	legeltetett	0	2	0	0	0
16	legeltetett	0	1	0	0	0

3. Észrevételek, megjegyzések (ha vannak)

A kötött talajú tószegi területen a legeltetés a diverzitás erőteljes csökkenéséhez vezet, ez adódik egyrészt a taposásból adódó talajtömörödésből, másrészt a lelegelt gyepek alacsony növényzet okozta talaj kiszáradásból.

A kaszálás esetében a taposási kár nem jelentős.